

ZELENE NOVIČKE RADENSKEGA POLJA

Pomen narave za človeka in pomen človeka za naravo

Tako kot drugod po svetu je tudi na Radenskem polju človek s svojim delovanjem spreminjal naravo, v kateri je živel. Slovenija leži v podnebnem pasu, za katerega velja, da je razen redkih drugih območij (območja nad gozdno mejo, mokrišča) njegova zadnja faza zaraščanja (klimaks) gozd. Tako je človek s svojim delovanjem v preteklosti nedvomno pozitivno vplival na biotsko pestrost, saj bi sicer v Slovenji večinoma imeli gozd in vrste, vezane na ta življenjski prostor. Razen travnikov, ki so nastali zaradi občasnih naravnih požarov in naravnih ujm, je večina travnišč nastala zaradi delovanj človeka (površine za naselitev, pridelovanje hrane).

V svoji zaverovanosti v varstvo vrst tudi naravovarstvo premnogokrat pozablja, da je človek tudi del narave, da je le z njegovim aktivnim delovanjem mogoče vzdrževati nekatera življenjska okolja. To prav gotovo velja za večino travnikov v Sloveniji in območje Radenskega polja ni izjema. Najbolj naraven način rabe je ustvaril kmet, ki je gozdne površine krčil zato, da je lahko gojil hrano zase in za živali, ki jih je vzrejal.

Tako kot je pomemben vpliv in ključen način delovanja človeka za ohranjanje biotske pestrosti, velja tudi, da je ključna narava in njena biotska pestrost za obstoj človeka. **Človek je in bo vedno ostal del narave** kot nedvomno najbolj razvita vrsta in zato na vrhu prehranjevalne verige. Hkrati pa kljub temu ne smemo pozabiti, da bi narava s svojimi posameznimi deli obstajala tudi, če človeka ne bi bilo. **Človek brez narave pa tega ni sposoben!**

To dejstvo je najbolj prezrto ravno v današnjem času. Z razvojem industrijske in kasnejše tehnološke revolucije je družba postala vse manj zainteresirana (misleč, da ji tega več ni potrebno) za spoštovanje in upoštevanje narave in njenega naravnega cikla. V človeški družbi se je ukoreninilo splošno doje-

manje, da je narava človeku podrejena in je njen ključni namen služenje potrebam človeka.

Pred industrijsko revolucijo, ko človek še ni imel veliko agresivnih strojev, je narava lahko relativno dobro kljubovala človeku. Zato so se zgodovinsko prve težnje po ohranjanju narave začele, ko so se začele vidno pojavljati posledice intenzivnega poseganja vanjo, intenzivnega uničevanja.

Srž problema je PREVLADA GLOBALNE POTROŠNIŠKE MISLI – (Kako nekaj imeti? – ŽELJA!) nad TRADICIONALNIM ZDRAVIM RAZUMOM (ČEMU nekaj sploh imeti, kaj potrebujemo? – POTREBA!)

ZAKAJ SPLOH VAROVATI, OHRANJATI

Predvidevanja teoretičnih znanstvenikov so, da bo naše osončje, ko bo ugasnila naša najbližja zvezda, skupaj z vsemi planeti doletel konec. To se ne bo zgodilo v bližnji prihodnosti, pa vendar. Človeku da misliti. Tudi s stališča varstva narave in udejanjanja naporov za vzpostavitev že skoraj izgubljenih življenjskih prostorov ali izumrlih vrst. Koliko so naša prizadevanja v resnici pomembna? Če razmišljamo v tem kontekstu, ali je sploh vredno vsega našega truda?

Odgovor je preprost. Če se ne zavzamemo za naravo, bomo, dolgoročno, propadli. Izumrtje človeške vrste bo le zadnja faza, pred tem pa bomo veliko prej izgubili smisel obstoja, kar bo veliko bolj mučna in boleča preizkušnja kot sama fizična smrt. Zaradi intelekta, ki ga vneto razvijamo, bomo namreč zavestno občutili propadanje, ki ga zaradi uničenosti materialnega sveta ne bomo mogli več popraviti. Za razliko od neskončnosti vesolja je Zemlja, na kateri živimo, podvržena končnosti. Neome-

jeno izčrpavanje narave bo enkrat imelo svoj konec. Naravnih virov bo enkrat zmanjkalo.

Če se želi človek kot vrsta razvijati, mora najprej (spet) postati (sebe obravnavati kot) del narave. Potrebna je vzpostavitev novega sistema vrednot. Sistema, ki bo resnično upošteval načelo trajnosti (tako v okoljskem, ekonomskem kot tudi socialnem smislu), ki bo temeljilo na visokem nivoju spoštovanja, tolerance in razumevanja ter sočutja. Človeštvo mora začeti delovati na vseh ravneh obstoja v vrtilni. Gre za najvišjo stopnjo dojetja smisla življenja, katerega bistvo ne sme biti v izrabi in nepremišljenem izkoriščanju vsega, kar nas obkroža (ljudi, živali in rastlin in neživega sveta itd.) in v zadovoljevanju lastnih sebičnih želja. Potrebno je zavedanje, da je ves materialni svet (z ljudmi, živalmi, rastlinami in njihovimi življenjskimi prostori) en organizem, ki se lahko dolgoročno razvija le, če so zdravi in aktivno delujoči vsi njegovi deli. Narava nam s primeri to ves čas kaže, potrebno jo je le opazovati. Narava nas tudi uči, kako postati in preprosto biti človek, ki deluje in živi v vrtilni.

PROCES TRANZICIJE, ČE SE BO ZGODIL, BO DOLG IN USPEH NI ZAGOTOVLJEN!

Je pa verjetno pot k naravi edina prava pot za človeštvo in tudi za našo človečnost. Za našo nesnovno bit, ki jo radi izpostavljamo napram drugim vrstam, ki naj bi tega ne imele, humanost. Brez te značilnosti prenehamo obstajati kot ljudje. Vsa evolucija, skozi katero je šlo človeštvo, je v takem primeru zgrešila bistvo, saj napredka človeštva ne bi smeli meriti le skozi prizmo materialnega ekonomskega razvoja.

A POJDIMO LEPO PO KORAKIH ...

Če se bomo kot družba odločili za tako pot razvoja, se to ne bo zgodilo čez noč. Potreben bo čas. Vsi, ki smo danes na svetu, tega novega sveta ne bomo doživeli. Lahko pa tlakujemo in postavimo prve temelje. Odskočno desko. Vsak izmed nas ima izbiro in pot se vedno začne pri prvem koraku. Premagati lastnega sebe v smislu sprememb v obnašanju je najtežji del, ki nas čaka. Razlikovati med dejansko potrebo (nekaj, kar nujno potrebujem za življenje, za srečo) in zgolj željo (nekaj, kar mislim, da potrebujem, da bom bolj srečen, zadovoljen) je umeznost, ki se je mora človek (spet) priučiti.

Na žalost narava z mnogimi njenimi deli mnogokje več nima časa, da čaka na to, ali se bo ali ne človeštvo zgodil premik v dojetju bistva in smisla lastnega obstoja in samouresničitve. Človeštvo se ob neželenem izidu piše slabo tudi v materialnem smislu. Mnogi se tega zavedajo. Države se lotevajo sistemskih ukrepov za zaustavitev upadanja biotske pestrosti in za vzpostavljane naravnega ravnovesja, ki je mnogokje že porušeno. Podnebne spremembe so mnogokje posledica tega.

Ozaveščanje, podajanje znanja, je ena od ključnih nalog varstva narave. Ker smo kot družba izgubili stik z naravo, je brez jasno prikazane povezave med vzrokom in posledico nemogoče pričakovati ključne spremembe v načinu razmišljanja in delovanja ljudi če želimo prepričani, ki prepričujemo samo še

prepričane, razširiti svoj krog vpliva in pretrgati začarani krog. Začeti moramo najprej govoriti jezik tistih, ki v naravi vidijo neomajne zaloge naravnih virov, ki so namenjeni in sploh ustvarjeni le za človeka, da jih uporabi za lastne potrebe ne glede na naravovarstvene ali okoljevarstvene posledice.

Pomembno je vedeti: VARSTVO NARAVE POMENI PREDVSEM DELO Z LJUDMI IN ZA LJUDI! Narava sama po sebi ne potrebuje varovanja. Le ko jo človek ogrozi s svojimi posegi, ji moramo priskočiti na pomoč z različnimi ukrepi varstva, ki so jih sistemsko določile posamezne države.

Kot eden izmed sistemskih ukrepov je tudi ustanavljanje varovanih območij in izvajanje raznih ukrepov na terenu.

Naj zaključimo z naslednjo mislijo. Naše mnenje je, da stroje in tehnologijo v tej povezavi ne smemo enačiti nujno z uničevanjem narave. Tehnološki napredek lahko služi kot pomoč pri ohranjanju narave in tudi pri vsakdanji rabi zemljišč. Če povečamo drugače, romantična predstava o sonaravnem kmetovanju in rabi zemljišč, kot je to potekalo pred industrijsko revolucijo, naj ostane del zgodovine. Nemoralno bi bilo prisiliti kmeta, da se vrne nazaj za 150 let samo zato, da kot družba ohranimo ali spet vzpostavimo stik z naravo. Lahko pa s tehnološkim razvojem pomagamo, da bo volk sit in koza cela. Včasih so potrebne le manjše prilagoditve v rabi ali načinu dela. V tujini ima kmetijstvo že številne rešitve za območja, ki so naravovarstveno pomembna. V Krajinskem parku Radensko polje skupaj z nekaterimi zainteresiranimi kmetovalci že iščemo rešitve za številne tukaj naslovljene izzive. To vključuje tudi nakup strojne opreme, ki bo koristila kmetijstvu in tudi varstvu narave.

V letošnjem letu bo zato OE Krajinskega parka Radensko polje izvedla številna predavanja, delavnice in aktivnosti na območju Radenskega polja. Veseli bomo, če se nam boste pridružili v čim večjem številu.

Vodja Krajinskega parka Radensko polje,
mag. Tina Mikuš

Organizacijska enota Krajinskega parka Radensko polje deluje v okviru
Zavoda za turizem in promocijo Grosuplje, Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje.

Dobite nas na telefonski številki:
08 20 07 156

info@radenskopolje.si | www.radenskopolje.si